

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/4/2002

OPINIE O WYJEŹDZIE POLSKICH ŻOŁNIERZY DO AFGANISTANU I DZIAŁANIACH ANTYTERRORYSTYCZNYCH NATO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2002

- W porównaniu z listopadem w polskim społeczeństwie umocniło się poparcie dla skierowanej przeciw terrorystom operacji NATO w Afganistanie (wzrost wskazań z 64% do 69%).
- Opinie o wyjeździe do Afganistanu polskiego kontyngentu wojskowego są podzielone: ponad dwie piąte respondentów (45%) opowiada się za wysłaniem do tego kraju 300 naszych żołnierzy, ale niemal taki sam odsetek (44%) nie popiera tej decyzji.
- Niespełna połowa ankietowanych (46%, o 14 punktów mniej niż w październiku) sądzi, że akcja NATO w Afganistanie może doprowadzić do wojny światowej, nieco ponad jedna trzecia (37%) nie zgadza się z tym poglądem, pozostali (17%) nie mają wyrobionej opinii na ten temat.
- Niemal co drugi badany (49%) jest zdania, że międzynarodowa koalicja nie będzie w stanie zlikwidować terroryzmu na świecie, ponad jedna trzecia (37%) wyraża przeciwną opinię.
- Ponad połowa polskiego społeczeństwa (54%) uważa, że nasz kraj może również stać się celem zamachów terrorystycznych. Niemal dwie piąte Polaków (39%) osobiście obawia się takich ataków.

Mimo obalenia rządu talibów nadal trwa w Afganistanie akcja zbrojna NATO. W grudniowym sondażu¹ zapytaliśmy badanych, czy popierają tę akcję czy też nie. Poprosiliśmy ich również o opinie na temat planowanego udziału polskich żołnierzy w afgańskiej operacji NATO.

OPINIE O DZIAŁANIACH NATO W AFGANISTANIE

Powoli, ale systematycznie wzrasta poparcie dla działań antyterrorystycznych w Afganistanie. Obecnie popiera je ponad dwie trzecie polskiego społeczeństwa (69%). Przeciwnicy bombardowań stanowią jedną czwartą ogółu badanych.

Tabela 1

Od października Amerykanie i Anglicy wraz z koalicjantami prowadzą działania wojenne przeciw terrorystom w Afganistanie. Czy popiera Pan(i) te działania czy też nie*?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	X 2001		XI 2001		XII 2001	
	w procentach					
Zdecydowanie tak	36	63	34	64	40	69
Raczej tak	27		30		29	
Raczej nie	15	29	16	26	14	24
Zdecydowanie nie	14		10		10	
Trudno powiedzieć	8		11		7	

* W październiku i listopadzie pytanie brzmiało: W niedzielę 7 października Amerykanie i Anglicy rozpoczęli działania wojenne przeciw terrorystom w Afganistanie. Czy popiera Pan(i) te działania czy też nie?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (139) przeprowadzono w dniach 7-10 grudnia 2001 roku na liczącej 960 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tak jak w poprzednich miesiącach na zróżnicowanie opinii w sprawie poparcia działań wojskowych w Afganistanie dość wyraźnie wpływa płeć ankietowanych.

Tabela 2

Od października Amerykanie i Anglicy wraz z koalicjantami prowadzą działania wojenne przeciw terrorystom w Afganistanie. Czy popiera Pan(i) te działania czy też nie?	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	w procentach					
Zdecydowanie tak	40	69	27	57	54	82
Raczej tak	29		30		28	
Raczej nie	14	24	20	34	8	14
Zdecydowanie nie	10		14		6	
Trudno powiedzieć	7		9		4	

Działania antyterrorystyczne w Afganistanie w sposób zdecydowany popiera ponad połowa mężczyzn (54%) i nieco ponad jedna czwarta kobiet (27%). Do przeciwników bombardowań należy 14% mężczyzn i 34% kobiet.

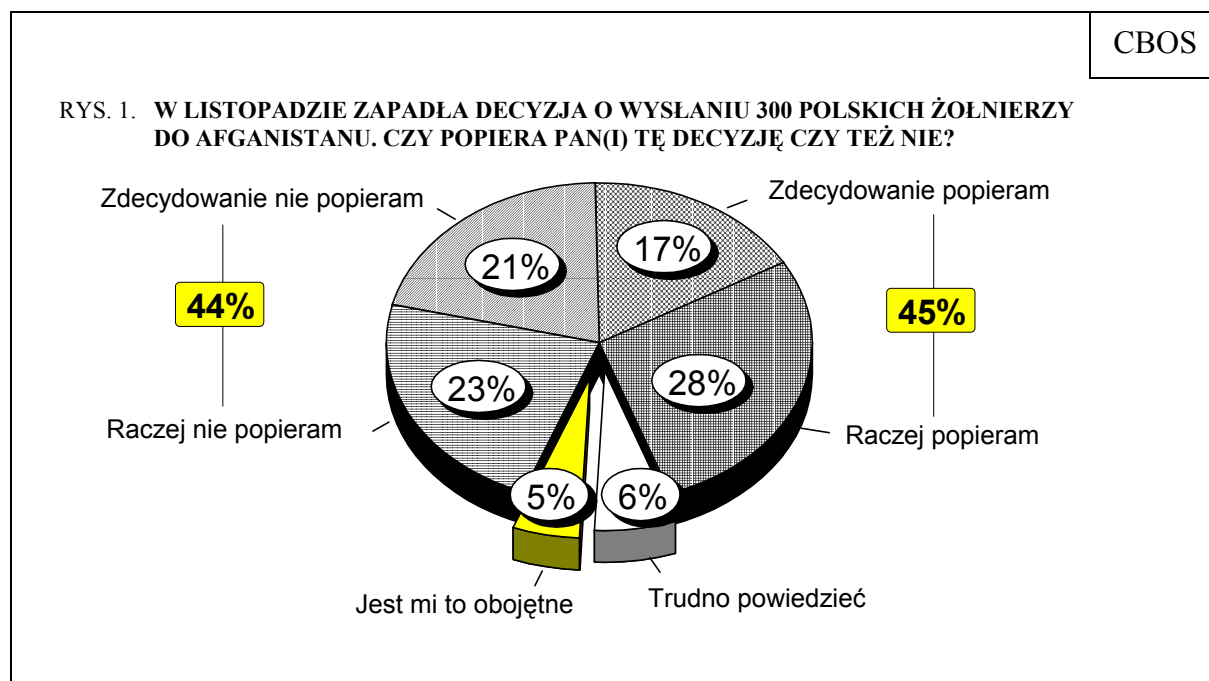
OPINIE O WYJEŹDZIE POLSKICH ŻOŁNIERZY DO AFGANISTANU

Od września wyraźnie maleje poparcie dla polskiego uczestnictwa w akcji NATO. Bezpośrednio po ataku terrorystycznym na Nowy Jork i Waszyngton 77% respondentów uważało, że Polska powinna przyłączyć się do działań zbrojnych, które podejmie NATO. W październiku i listopadzie 2001 roku pogląd ten podzielała ponad połowa badanych (odpowiednio: 60% i 54%), natomiast w grudniu odsetek popierających polskie uczestnictwo w akcji NATO jeszcze się zmniejszył (do 48%). Niewiele mniejsza liczba ankietowanych (43%) jest zdania, że Polska raczej nie powinna przyłączać się do działań NATO w Afganistanie. Należy jednak pamiętać, że w poprzednich miesiącach z powodu zmieniającej się sytuacji pytanie było nieco inaczej sformułowane, ponadto nie było jeszcze wiadomo, jaka będzie forma udziału naszego kraju w operacji antyterrorystycznej. Niewykluczone też, iż zaawansowanie dotychczasowych działań wojskowych miało wpływ na wzrost odsetka uważających, że polskie uczestnictwo nie jest już tak potrzebne.

Tabela 3

	Jeśli NATO podejmie działania zbrojne w odpowiedzi na ataki terrorystyczne w USA, czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna wypełnić sojuszniczy obowiązek i przyłączyć się do takich działań?	Jeżeli NATO jako sojusz wojskowy podejmie działania zbrojne wspólnie z Ameryką, to czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyłączyć się do tych działań czy też nie?		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyłączyć się do działań wojskowych NATO w Afganistanie czy też nie?
	IX 2001	X 2001	XI 2001	XII 2001
	w procentach			
Raczej tak	77	60	54	48
Raczej nie	12	29	33	43
Trudno powiedzieć	11	11	14	9

Opinie o wyjeździe do Afganistanu polskiego kontyngentu wojskowego są podzielone: ponad dwie piąte respondentów (45%) opowiada się za wysłaniem do tego kraju 300 naszych żołnierzy, ale niemal taki sam odsetek (44%) nie popiera tej decyzji.

PRZEWIDYWANE SKUTKI OPERACJI NATO

Niespełna połowa ankietowanych (46%, o 14 punktów mniej niż w październiku) sądzi, że akcja NATO w Afganistanie może doprowadzić do wojny światowej.

Tabela 4

	Jak Pan(i) sądzi, czy wydarzenia w USA mogą doprowadzić do wojny światowej czy też nie?	Czy sądzi Pan(i), że akcja Amerykanów i Anglików w Afganistanie może doprowadzić do wojny światowej czy też nie?	Czy sądzi Pan(i), że akcja NATO w Afganistanie może doprowadzić do wojny światowej czy też nie?
	IX 2001	X 2001	XII 2001
	w procentach		
Raczej tak	65	60	46
Raczej nie	22	28	37
Trudno powiedzieć	13	12	17

Przekształcenia się akcji odwetowej w Afganistanie w konflikt na skalę światową obawiają się przede wszystkim pracownicy fizyczno-umysłowi (64%), robotnicy niewykwalifikowani (63%), a także najmłodsi respondenci - do 24 roku życia (57%) oraz uczniowie i studenci (55%). Poczucia zagrożenia wojną zdecydowanie częściej nie mają mężczyźni (49% odpowiedzi *raczej nie*) niż kobiety (27%). Obawy przed wybuchem wojny o charakterze światowym badani wyrażają tym częściej, im niższe osiągają dochody i gorzej oceniają swoją sytuację materialną.

Działania militarne na terytorium Afganistanu nie wpłynęły na opinie Polaków o skuteczności tych działań w zwalczaniu światowego terroryzmu. Szanse na jego zlikwidowanie oceniane są podobnie jak w październiku - niemal połowa badanych (49%) uważa, że międzynarodowa koalicja nie będzie w stanie zlikwidować terroryzmu na świecie, ponad jedna trzecia zaś (37%) jest przeciwnego zdania.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa koalicja będzie w stanie zlikwidować terroryzm na świecie czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	X 2001		XII 2001	
	w procentach			
Zdecydowanie tak	6	35	7	37
Raczej tak	29		30	
Raczej nie	38	49	38	49
Zdecydowanie nie	11		11	
Trudno powiedzieć	16		14	

POCZUCIE ZAGROŻENIA TERRORYZMEM

Poczucie zagrożenia terroryzmem utrzymuje się na poziomie z września 2001 roku. Nadal ponad połowa respondentów (54%) uważa, że Polska również może stać się celem zamachów terrorystycznych.

Tabela 6

	Czy po ostatnich zamachach terrorystycznych w USA uważa Pan(i), że Polska może również stać się celem podobnych ataków?	Czy uważa Pan(i), że Polska może również stać się celem zamachów terrorystycznych?	
		X 2001	XII 2001
		w procentach	
Raczej tak	51	52	54
Raczej nie	37	38	37
Trudno powiedzieć	12	10	10

Tego rodzaju obawy najczęściej wyrażają mieszkańcy wsi, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, robotnicy niewykwalifikowani, pracownicy fizyczno-umysłowi oraz bezrobotni i renciści (por. tabele aneksowe).

Mimo że nasz kraj nie był obiektem bezpośrednich ataków terrorystycznych, niemal dwie piąte Polaków (39%) obawia się takich ataków, w tym 11% wyraża obawy w sposób zdecydowany. Pozostali badani nie obawiają się ataków terrorystycznych.

Tabela 7

Czy w ogóle osobiście obawia się Pan(i) ataków terrorystycznych czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	XI 2001		XII 2001	
	w procentach			
Tak, bardzo się obawiam	12	39	11	39
Tak, raczej się obawiam	27		28	
Nie, raczej się nie obawiam	38	60	36	57
Nie, w ogóle się nie obawiam	22		21	
Trudno powiedzieć	2		4	

Podsumowując można powiedzieć, że od czasu, kiedy zapadła decyzja o wysłaniu polskich żołnierzy do Afganistanu, umocniło się poparcie dla antyterrorystycznych działań amerykańsko-brytyjskich w tym kraju, zmalała zaś aprobata uczestnictwa Polski w operacji wojskowej NATO.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Od października Amerykanie i Anglicy wraz z koalicjantami prowadzą działania wojenne przeciw terrorystom w Afganistanie. Czy popiera Pan(i) te działania czy też nie?

	(%)					
	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	29	14	10	7	959
Płeć						
Mężczyźni	54	28	8	6	4	458
Kobiety	27	30	20	14	9	502
Wiek						
18-24 lat	47	25	13	10	6	148
25-34	38	39	9	9	6	173
35-44	38	26	19	10	7	188
45-54	42	26	18	9	4	197
55-64	42	29	14	10	5	94
65 lat i więcej	33	30	10	14	13	158
Miejsce zamieszkania						
Wies	37	27	15	12	9	352
Miasto do 20 tys.	43	27	18	8	5	113
20-100 tys.	40	27	15	11	6	187
101-500 tys.	47	29	11	9	4	189
501 tys. i więcej mieszk.	34	38	12	10	6	118
Wykształcenie						
Podstawowe	33	30	16	13	9	246
Zasadnicze zawodowe	44	25	15	9	8	263
Średnie	41	29	12	11	6	333
Wyższe	42	35	14	6	3	116
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	38	37	15	6	4	65
Prac.umysł.hiż.szczebla	40	31	18	8	3	72
Pracownicy fiz.-umysł.	40	29	18	4	9	95
Robotnicy wykwalifikowani	49	21	13	13	4	78
Robotnicy niewykwalifik.	45	23	21	9	2	38
Rolnicy	33	34	12	17	5	48
Pracujący na własny rach.	55	28	9	3	4	54
Bierni zawodowo						
Renciści	32	31	15	13	9	111
Emeryci	36	30	12	13	9	186
Uczniowie i studenci	46	29	12	10	4	90
Bezrobotni	41	24	16	11	9	97
Gospodynie domowe i inni	38	25	12	17	9	32
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	40	29	18	8	5	139
społce właścicieli	43	30	13	4	9	79
prywatnych i państwa	48	28	14	7	4	201
sekt. pryw. poza rolnict.	29	33	16	15	8	54
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	40	27	16	10	7	142
276-399	36	24	22	12	5	123
400-549	38	28	17	7	11	148
550-799	37	34	12	12	6	152
Powżej 799 zł	48	29	10	9	4	201
Ocena własnych war. mater.						
Złe	38	29	17	10	7	341
Średnie	37	29	14	12	9	394
Dobre	49	30	11	8	2	223
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	33	24	11	21	11	46
Raz w tygodniu	35	31	17	11	6	452
1-2 razy w miesiącu	38	32	13	8	9	174
Kilka razy w roku	50	24	11	9	6	199
W ogóle nie uczestniczy	53	24	11	5	7	87
Poglądy polityczne						
Lewica	51	26	12	7	4	289
Centrum	40	31	16	8	5	270
Prawica	44	32	11	10	4	180
Trudno powiedzieć	23	29	17	17	14	217

Tabela 2. W listopadzie zapadła decyzja o wysłaniu 300 polskich żołnierzy do Afganistanu. Czy popiera Pan(i) tę decyzję czy też nie? 1 - Zdecydowanie popieram; 2 - Raczej popieram; 3 - Jest mi to obojętne; 4 - Raczej nie popieram; 5 - Zdecydowanie nie popieram

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	28	5	23	21	6	959
Płeć							
Mężczyźni	27	32	4	18	17	2	458
Kobiety	8	24	7	28	24	9	502
Wiek							
18-24 lat	15	30	5	26	18	5	148
25-34	15	32	6	19	21	6	173
35-44	15	29	6	24	21	5	188
45-54	19	30	3	23	23	2	197
55-64	22	25	4	27	17	5	94
65 lat i więcej	18	18	6	23	23	11	158
Miejsce zamieszkania							
Wies	12	24	5	26	25	8	352
Miasto do 20 tys.	16	34	3	25	19	3	113
20-100 tys.	25	22	9	19	18	6	187
101-500 tys.	20	33	4	21	20	2	189
501 tys.i więcej mieszk.	15	32	4	24	18	7	118
Wykształcenie							
Podstawowe	10	25	8	29	21	8	246
Zasadnicze zawodowe	17	24	5	25	24	4	263
Średnie	20	29	5	20	22	6	333
Wysze	23	37	5	19	12	4	116
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	19	31	7	16	20	7	65
Prac.umysł.niz.szczebła	19	34	4	22	13	8	72
Pracownicy fiz.- umysł.	11	33	2	33	18	4	95
Robotnicy wykwalifikowani	16	26	5	17	35	1	78
Robotnicy niewykwalifik.	12	22	9	34	19	4	38
Rolnicy	14	30	9	19	25	3	48
Pracujący na własny rach.	36	26	3	9	21	6	54
Bierni zawodowo							
Renciści	21	21	5	26	21	6	111
Emeryci	19	22	6	24	22	8	186
Uczniowie i studenci	12	39	3	24	15	6	80
Bezrobotni	14	26	8	26	22	4	97
Gospodynie domowe i inni	9	26	11	30	17	6	32
Pracuje w:							
inst. państw. i publicznej	14	25	8	25	22	7	139
spółce właścicieli	18	40	3	19	17	3	79
prywatnych i państwa	21	30	4	19	22	4	201
sekt. pryw. poza rolnict.	12	29	8	24	24	3	54
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	14	22	7	27	24	6	142
276-399	12	30	3	27	21	6	123
400-549	16	27	6	23	24	4	148
550-799	17	22	6	25	24	8	152
Powyżej 799 zł	27	31	5	17	15	6	201
Ocena własnych war. mater.							
Złe	14	25	7	23	26	6	341
Średnie	15	26	5	27	19	6	394
Dobre	25	33	3	18	17	4	223
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	11	37	5	17	25	5	46
Raz w tygodniu	12	26	5	26	24	7	452
1-2 razy w miesiącu	14	31	4	26	18	8	174
Kilka razy w roku	27	28	6	19	18	2	199
W ogóle nie uczestniczy	33	24	8	16	17	2	87
Poglądy polityczne							
Lewica	22	30	5	21	19	3	289
Centrum	17	29	5	24	23	4	270
Prawica	22	31	5	20	19	4	180
Trudno powiedzieć	6	21	9	28	23	12	217

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, międzynarodowa koalicja będzie w stanie zlikwidować terroryzm na świecie czy też nie?
(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	30	38	11	14	959
Płeć						
Mężczyźni	9	34	38	11	8	458
Kobiety	4	27	39	11	19	502
Wiek						
18-24 lat	10	27	43	13	7	148
25-34	4	36	41	11	7	173
35-44	4	31	36	16	13	188
45-54	7	33	43	8	9	197
55-64	12	27	37	7	17	94
65 lat i więcej	6	26	28	8	32	158
Miejsce zamieszkania						
Wies	7	30	35	8	20	352
Miasto do 20 tys.	6	25	40	14	14	113
20-100 tys.	6	28	44	12	11	187
101-500 tys.	7	36	37	11	8	189
501 tys. i więcej mieszk.	7	31	41	12	9	118
Wykształcenie						
Podstawowe	9	27	38	4	22	246
Zasadnicze zawodowe	7	30	38	12	13	263
Średnie	6	32	37	13	12	333
Wyższe	6	34	43	13	4	116
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	5	40	40	13	2	65
Prac. umysł. fiz. szczebla	1	35	41	18	6	72
Pracownicy fiz. - umysł.	9	33	39	9	11	95
Robotnicy wykwalifikowani	3	30	49	14	4	78
Robotnicy niewykwalifik.	9	20	47	9	15	38
Rolnicy	9	24	48	11	9	48
Pracujący na własny rach.	13	27	43	10	7	54
Bierni zawodowo						
Renciści	4	28	35	9	24	111
Emeryci	8	27	31	8	25	186
Uczniowie i studenci	8	30	46	10	5	80
Bezrobotni	8	31	32	15	13	97
Gospodynie domowe i inni	5	38	25	5	27	32
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	5	30	45	12	8	139
społec. właścicieli	3	42	30	10	15	79
prywatnych i państwa	8	32	45	13	3	201
sekt. prywat. poza rolnict.	8	24	48	10	10	54
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	4	31	38	12	15	142
276-399	11	24	35	9	12	123
400-549	4	34	37	10	15	148
550-799	6	36	34	11	14	152
Powyżej 799 zł	9	30	40	13	7	201
Ocena własnych war. mater.						
Złe	6	28	40	11	14	341
Średnie	7	28	39	9	18	394
Dobre	7	38	35	14	6	223
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	1	37	27	21	14	46
Raz w tygodniu	4	29	44	8	15	452
1-2 razy w miesiącu	7	34	32	11	16	174
Kilka razy w roku	13	30	34	13	11	199
W ogóle nie uczestniczy	8	29	37	14	12	87
Poglądy polityczne						
Lewica	9	36	35	12	9	289
Centrum	6	32	41	10	10	270
Prawica	8	28	45	11	8	180
Trudno powiedzieć	4	23	34	10	29	217

Tabela 4. Czy w ogóle osobiście obawia się Pan(i) ataków terrorystycznych czy też nie?
1 - Tak, bardzo się obawiam; 2 - Tak, raczej się obawiam; 3 - Nie, raczej się nie obawiam; 4 - Nie, w ogóle się nie obawiam

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	28	36	21	4	959
Płeć						
Mężczyźni	7	22	44	24	3	458
Kobiety	15	33	29	17	5	502
Wiek						
18-24 lat	10	28	34	24	4	148
25-34	5	18	48	25	4	173
35-44	12	28	38	16	5	188
45-54	14	36	29	17	3	197
55-64	17	27	38	14	4	94
65 lat i więcej	12	27	31	25	5	158
Miejsce zamieszkania						
Wies	10	29	37	19	5	352
Miasto do 20 tys.	4	31	34	29	3	113
20-100 tys.	9	25	43	19	4	187
101-500 tys.	19	25	36	24	3	189
501 tys. i więcej mieszk.	14	26	36	16	7	118
Wykształcenie						
Podstawowe	16	30	30	18	6	246
Zasadnicze zawodowe	13	32	36	13	6	263
Średnie	9	25	40	24	3	333
Wyzsze	7	22	38	31	2	116
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	7	23	36	32	3	65
Prac. umysł. fiz. szczebla	3	28	46	18	4	72
Pracownicy fiz. - umysł.	15	34	33	18	0	95
Robotnicy wykwalifikowani	4	35	43	16	2	78
Robotnicy niewykwalifik.	31	28	26	15	0	38
Rolnicy	12	25	27	26	9	48
Pracujący na własny rach.	7	20	48	24	2	54
Bierni zawodowo						
Renciści	15	34	28	17	7	111
Emeryci	15	24	35	22	4	186
Uczniowie i studenci	6	25	37	26	5	80
Bezrobotni	13	25	34	19	9	97
Gospodynie domowe i inni	11	28	43	11	6	32
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	10	30	31	26	3	139
spółce właścicieli	7	32	44	17	0	79
prywatnych i państwa	13	25	44	17	1	201
sekt. przyw. poza rolnict.	9	25	32	26	8	54
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	9	29	34	20	7	142
276-399	16	25	30	23	5	123
400-549	15	30	38	16	1	148
550-799	10	29	35	20	5	152
Powyżej 799 zł	10	28	36	24	2	201
Ocena własnych war. mater.						
Złe	16	26	35	17	6	341
Średnie	10	28	38	20	3	394
Dobre	6	29	36	27	3	223
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	13	40	31	13	3	46
Raz w tygodniu	12	30	35	18	4	452
1-2 razy w miesiącu	10	26	35	21	8	174
Kilka razy w roku	11	25	40	22	3	199
W ogóle nie uczestniczy	10	14	40	34	2	87
Poglądy polityczne						
Lewica	10	26	39	22	2	289
Centrum	8	28	36	25	3	270
Prawica	14	17	42	22	6	180
Trudno powiedzieć	14	38	28	12	8	217